

קום והתהלך בארץ הזכויות

על זכויות יוצרים במסלולי טיולים: חתי יהפוך התיאור העובדתי ליצירה מוגנת

/ עו"ד ערן סורוקר, עו"ד מתן שוק

בית המשפט המחוזי נמנע, לדעתנו בצדק, מקביעה גורפת לפיה מס-לול טיול אינו נכנס לגדר "יצירה" מוגנת. בית המשפט רק קבע, כי בנסיבות העניין לא הוכחה תשתית עובדתית מספקת לפיה מדובר בדרך ביטוי הראויה להגנה על פי דיני זכויות יוצרים.

מה ניתן לעשות? כיצד בכל זאת ניתן להגן על מסלול טיול מפני העתקה?

נראה, כי אין די במניית עובדות יבשות הידועות לכל או בהוראות כיוון בסיסיות. הטקסט הספרותי צריך לכלול מנה של "יצירתיות". המחבר צריך להוסיף משלו – סגנון ייחודי, חוויה מקורית, זווית רעננה. אין לטעות: אין צורך בכישרון ספ-רתי יוצא דופן או ב"נשמה" יתרה. סף היצירתיות אינו גבוה, אך משהו מהמחבר חייב להיות ביצירה.

השימוש בעובדות ידועות והכ-ללתן לכדי מסלול גיאוגרפי אינו מספיק. על מנת לזכות בהגנה, יש להקפיד על תיאור המסלול בסגנון האישי והמיוחד של מחבר המסלול תוך הכללת חוויות, רשמים או רג-שות הצפויים במהלך הטיול.

התוצאה עלולה להיראות מכ-בידה: הייתכן, כי כל מי שמשלב מחוויותיו בעריכת מסלול טיול יזכה להגנה משפ-טית? הייתכן שיוכל למנוע מאחרים לעשות שימוש ב"יצירתו"? התשובה מפתיעה בפשטותה – כן. יית-כן גם ייתכן.

ההגנה הניתנת על ידי דיני זכות יוצרים אינה כה נרחבת. בעיקרו של דבר, האיסור הוא על הע-תקת חלק מהותי של היצירה. המתחרים יוכלו לע-שות שימוש במסלול טיול דומה או אף זהה מבחינה גיאוגרפית, ובלבד שיכתבו אותו בצורה ספרותית שונה. במקום להעתיק חוויה של אחר, יתכבד נא המתחרה ויכתוב חוויה משלו. זו תוצאה סבירה שאינה מכבידה. ///

מסלול טיול הוא טקסט אשר מיועד להעברת מידע לקורא לשם הגש-מת מטרה שימושית – מסע במדבר יהודה, טיול קניות בלונדון או סיור בסמטאות ירושלים. טקסטים אלו מורכבים מטבעם מרשימה של עוב-דות והנחיות, אשר רובן ככולן נוב-עות במישרין מן המסלול המתואר. הביטוי האישי של מחבר המסלול עשוי להשתלב במינון נמוך בתיאור המסלול.

מבלי לקבוע מסמרות בעניין נראה, כי בקרב הציבור הרחב קיימת סברה לפיה טקסטים אלו, המורכבים מרשימה של עובדות והנחיות, אינם יצירה מוגנת בזכות יוצרים, אלא מידע המצוי ברשות הכלל ולפיכך כל אחד יכול לעשות בו שימוש כאוות נפשו. האם אכן זהו המצב המשפטי? האם מותר להעתיק מסלולי טיול?

בית המשפט המחוזי בבאר שבע נדרש לנושא במסגרת בקשת רשות ערעור שהגיש בעל חברה לטיולי ג'יפים על פסק דין שנתן בית המ-שפט לתביעות קטנות באילת (ברע 682/07 ארז הרנשטט נ' חולית סיורי מדבר בע"מ ואח', לא פורסם, החלטה מיום 22.7.2008).

פסק הדין באילת דחה את טענתו של בעל החברה, לפיה חברה מתחרה העתיקה מאתר האינטרנט שלו שלושה מסלולי טיול לעיר פטרה וסביבתה לאתר האינטרנט שלה והפרה בכך את זכות היוצרים שלו במסלולי הטיול. בית המשפט לתביעות קטנות מצא, כי אכן היתה העתקה של מסלולי טיול, אולם דחה את התביעה תוך שהוא

קובע, בין השאר, כי "מסלול כזה או אחר של טיול אינו נכנס לגדר יצירה מוגנת.

בבית המשפט המחוזי זכה בעל חברת הג'יפים ליותר אמפטיה. בית המשפט המחוזי קבע, כי ניתן להבין לליבו וכי אתר האינטרנט שלו יפה ומושקע. בית המשפט אף הסכים להניח לצורכי הדיון, כי מס-לולי הטיול הועתקו על ידי החברה המתחרה וציי-ן, כי "היכולת לתאר מסלול, במספר משפטים, רחוקה מלהיות מוגבלת".

אולם, השמחה מוקדמת. גם בית המשפט המ-חוזי סבר, כי מסלולי הטיול של בעל חברת הג'יפים אינם יצירה "מוגנת" ולפיכך אינם זכאים להגנה.

משרד סורוקר-אגמון, עורכי דין ועורכי פטנטים, המתמחה בדיני קניין רוחני.